

Architektura i infrastruktura Wielkiego Resetu

Tom I.

**Metodologia badań i podejścia badawcze
do Wielkiego Resetu**

Jacek Janowski

Spis treści

WSTĘP	3
1 Program badań	15
1.1. Przedmiot badań.....	16
1.2. Cele badań.....	21
1.3. Charakter badań	25
1.4. Uzasadnienie badań	30
1.5. Metoda badań.....	33
1.6. Źródła badań	39
5 Problemy badawcze	46
2.1. Architektura i infrastruktura globalna.....	49
2.2. Wielki Reset a wielka transformacja	55
2.3. Zjawiska i procesy globalne.....	65
2.4. Władza i administracja globalna	72
2.6. Determinizm technologiczno-informacyjny	84
2.7. Składniki cywilizacji w toku transformacji	97
2.8. Transformacja ku cywilizacji informacyjnej	104
9 Podejścia badawcze	117
10 Globalizm.....	130
11 Technologizm	143
12 Ekonomizm	158
13 Ideologizm	171
14 Medializm	183
15 Progresywizm	194
16 Symulacjonizm	204
ZAKOŃCZENIE	216
ANEKSY	219
1. Skorowidze	220
2. Streszczenia.....	224
3. Tłumaczenia.....	225
4. Definicje.....	226
5. Instytucje.....	234
6. Bibliografia	239
7. Przepisy	261
8. Dokumenty.....	263
9. Odnośniki.....	269
11. Skróty.....	270
1. Skróty techniczne:.....	270
2. Skróty instytucji:.....	271
3. Skróty redakcyjne:	272
4. Neologizmy:.....	273
5. Zwroty anglojęzyczne:	273

WSTĘP

Kontekst problemowy

Wielki Reset to określenie stosowane w światowej publicystyce ekonomicznej, politycznej i technologicznej na oznaczenie podejmowanych od dziesiątek lat wysiłków globalizacyjnych oraz towarzyszących im przeobrażeń na cywilizacyjną skalę¹. Podejmowane ogólnie wysiłki oraz oddolnie zachodzące przeobrażenia, wpisują się w trwającą od przeszło dwóch stuleci wielką transformację, która wkracza obecnie w fazę kolejnego, tym razem gwałtownego przyspieszenia. Widoczne jest ono przede wszystkim w sferze technologicznej, ekonomicznej i ideologicznej, tzw. nowego światowego ładu, koordynującego w pewnym stopniu łądy krajowe². Jednym z celów podejmowanych badań jest rozgraniczenie tego, co w nowych planach, programach i projektach – światowych i krajowych – jest zgodnie i powszechnie deklarowane, od tego co przy ich okazji jest faktycznie realizowane. Oficjalne przedsięwzięcia i trendy zaliczane do Wielkiego Resetu nastawione są w warstwie ekonomicznej na upowszechnienie kapitału do korzystania, w warstwie ideologicznej na zapewnienie wszystkim równego dostępu do cywilizacyjnych dobrodziejstw, a w warstwie technologicznej na przyspieszenie wykorzystania efektów postępu. Natomiast mniej oficjalnie ostrzega się przed ekonomicznym, ideologicznym i technologicznym uzależnieniem, podporządkowaniem i ograniczeniem, tym razem na skalę globalną i totalną³.

Ze względu na rysujące się sprzeczności pomiędzy tym, co deklarowane a tym, co realizowane w Wielkim Resecie, konieczne wydaje się nakreślenie struktury i wyjaśnienie funkcji kształtującej się władzy i administracji globalnej. Juan Antonio Cervera stwierdza, że: „Zawsze za nitkami poruszającymi marionetki są ręce, które kontrolują ich ruchy. Rękami tych operują grupy nacisku, albo zamknięte kluby”⁴. Ze względu na złożoność, zmienność i zakulisowość globalnych obiektów i procesów, konieczne są badania wieloobszarowe, polegające na zestawianiu danych z różnych dziedzin oraz wnioskowaniu o zachodzących pomiędzy nimi związkach i zależnościach⁵. Wskazują one, że Wielki Reset w jakiejś części jest ogólnie ideologicznie inspirowany, w jakiejś jest oddolnie ekonomicznie realizowany, a w znacznym stopniu jest technologicznie umożliwiany. Jako taki stanowi efekt współdziałania globalnie usposobionych kreatorów, inżynierów i menadżerów oraz lokalnie włączających się admiratorów idei, użytkowników technologii i klientów usług. Problem badawczy polega na ustaleniu zakresu w jakim Wielki Reset (w tym jego przyczyny i skutki) jest efektem ogólnego, monocentrycznego, wielopoziomowego i elitarnego planowania, a w jakim oddolnego, i masowego zaangażowania. Program badań nad wielkim Resetem wymaga przedstawienia ich przedmiotu – zakresu zainteresowań, celu –

¹ Por. W. Middelkoop, *Wielki reset. Walki ze złotem i koniec systemu finansowego*, przeł. J. Lang, Zysk i S-ka, Poznań 2001.

² J. Gray, *Falszywy świt. Urojenia globalnego kapitalizmu*, przeł. M. Kotowski, Wektory, Wrocław 2014, s. 132.

³ Szerzej: W. Łęcki, *Nowy ład globalny*, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 2016.

⁴ J. A. Cervera, *Pajęczyna władzy*, przeł. F. Szary, Nortom, Wrocław, 1997, s. 253.

⁵ P. Virion, *Rząd światowy. Globalizm, antykościół i superkościół*, Wydawnictwo Antyk, Komorów 1999, s. 91.

aspektu podejścia, charakteru – sposobu weryfikacji oraz uzasadnienia dla ich podjęcia.

Zasadniczy przekaz

Pierwszym efektem zglebiania architektury i infrastruktury Wielkiego Resetu jest niniejsza książka, która ma na celu ukazanie kierunku, w którym zmierza najnowsza historia, poprzez przedstawienie aktualnych trendów i uwarunkowań wydarzeń ostatnich lat. Zajmując się zwłaszcza tak doniosłym i rozległym zagadnieniem jakim jest Wielki Reset trzeba podjąć wysiłek dotarcia do rzeczywistości człowieka, podmiotu moralnego, zdolnego dokonywać fundamentalnych wyborów w kierunku dobra bądź zła. Pomijanie tak zasadniczej kwestii prowadziłoby do niedających się przezwyciężyć trudności metodologicznych. Rozpoczęcie od stwierdzenia, że człowiek jest podmiotem cywilizacji i przedmiotem cywilizowania pozwala właściwie umiejscowić wszystkie składniki cywilizacji w toku niekończącej się i przyspieszającej transformacji.

Opracowanie niniejsze stanowi metodologiczne wprowadzenie do sześciu następnych prac poświęconych składnikom cywilizacji, które ulegają Wielkiemu Resetowi. Całość odnosi się do najbardziej aktualnych i najdonioślejszych dylematów współczesnego świata, prezentowanych z perspektywy ostatnich stuleci dziejów zachodniej cywilizacji. Prowadzone analizy i formułowane syntezy nawiązują tu do takich autorów, których dokonania się nie starzeją. „Dzięki głębokiej intuicji i zmysłowi analizy, potrafią dostrzec to, co wielu innym umyka. Nie ślizgają się po powierzchni, ale chwytają istotny sens zjawisk społecznych, czy szerzej, kulturowych i cywilizacyjnych. Nie powtarzają banałów, nie dołączają się do powszechnej paplaniny, a tej w miarę postępu edukacji i łatwości dzielenia się słowem, jest coraz więcej, ale odkrywają prawdę, są we właściwym tego słowa znaczeniu myślicielami, pisarzami, filozofami, publicystami, po prostu ludźmi trzeźwo i jasno rozumującymi”⁶. Ich spostrzeżenia i wnioski pozwolą uniknąć zbędnych dywagacji nad problemami, które zostały już trafnie zdiagnozowane. Być może bowiem - jak sugeruje Roland Baader wielka gra o przyszłość świata nie może zostać skorygowana przez podważenie jednego podania karty, ale wymaga całkowitego zakwestionowania z powodu prowadzenia jej za pomocą całej talii znaczonych kart⁷. Mając tę sugestię na względzie sformułowanie „Wielki Reset” nie będzie używane tylko w takim znaczeniu jakie literalnie bądź werbalnie nadają mu jego twórcy z *World Economic Forum*, lecz w takim jakie jawi się z uwzględnieniem historycznych doświadczeń i filozoficznych konotacji. Zatem to nie tylko najnowsza inicjatywa wstrząśniętych powagą sytuacji wizjonerów, ale podniesiona na wyższy poziom kontynuacja przebudowy świata, prowadzona przez środowiska i ośrodki pretendujące do przewodzenia mu.

Zawartość opracowania

Książka podejmuje powszechnie doniosłe i głęboko angażujące zagadnienie najnowszej formuły urzędzenia świata, będącej kontynuacją

⁶ P. Lisicki, *Wstęp*, w: H. Belloc, *Państwo niewolnicze*, przeł. J. Laskowski, Wydawnictwo AA, Kraków 2020, s. 5.

⁷ Zob. R. Baader, *Koniec pieniądza papierowego*, przeł. R. Zajączkowski, DeReggio, Warszawa 2020.

dawniejszych utopii oświeconego rządu i zarządzania w wymiarze globalnym⁸. Z jednej strony wskazuje na wymuszane kolejnymi kryzysami globalne potrzeby, a z drugiej na zapewniane narzędziami informacyjnymi możliwości globalnego działania. Rzeczywiste, czy fikcyjne wyzwania oraz sprzężone z nimi skuteczne, czy jałowe wysiłki, eskalują globalizację będącą wiodącym motywem ostatnich stuleci⁹.

Rozdział I. prezentuje metodologię wyodrębnienia i sprecyzowania przedmiotu badań, którym jest Wielki Reset. Stanowi on bowiem złożone zjawisko medialne oraz zainicjowane przedsięwzięcie realne, gdyż został wykreowany w masowych przekazach ostatnich lat, jak również wkalkulowany w zachodzące od dekad a nawet stuleci zmiany globalne¹⁰. Posiada wielopoziomą i wieloaspektową architekturę a zarazem cyfrową i sieciową infrastrukturę. Od zewnątrz przejawia się w gwałtownych przeobrażeniach niemal w każdej sferze spraw i stosunków, zaś od wewnątrz opiera się na stymulowanych przepływach informacyjnych, innowacyjnych i finansowych. Widoczne przeobrażenia społeczne, polityczne, ekonomiczne i kulturowe powiązane są z niewidocznymi oddziaływaniami ideologicznymi, kapitałowymi i technologicznymi¹¹. Powszechny zasięg i głęboki charakter rewolucyjnych przeobrażeń wskazuje na ich odgórną inspirację, sztuczne koordynowanie i planową realizację. Można tak sądzić, gdyż zbyt wiele zmian i w zbyt szybkim tempie zmierza w tym samym, nieprzypadkowym i nienaturalnym kierunku, tj. w kierunku globalnego rządu i zarządzania światem, z uszczerbkiem i wbrew oczekiwaniom lokalnych społeczności, pozbawianych tożsamości, wyzuwanych z podmiotowości i słabnących w następstwie zaniku solidarności¹².

⁸ W nawiązaniu do danych źródłowych por. w: M.A. Zamorski, K. Komenda, R. Przekora, (przeł. i red.), *Wielki Reset. Jaką przyszłość planuje nam globalna władza. Dokumenty z komentarzem*, Wektory, Wrocław 2021.

⁹ J. Janowski, *Globalna cyberkultura polityki i prawa*, w: *Tendencje rozwojowe myśli politycznej i prawnej*, red. M. Maciejewski, M. Marszał, M. Sadowski, Wrocław 2014, s. 311-326.

¹⁰ Na programowany charakter Wielkiego Resetu wskazuje przede wszystkim książka: Klausa Schwaba i Thierry Mallereta, *COVID-19: The Great Reset*, Forum Publishing, 2020, wydana w czerwcu 2020 roku przez Światowe Forum Ekonomiczne, ujawniająca plany globalnych elit i wyjaśniająca ich intencje, pod osłoną prognoz i analiz oraz zawierająca scenariusz globalnego przejścia władzy pod pretekstem ocalenia świata.

¹¹ Na rolę technologii w przygotowaniu i przeprowadzeniu wielkiego resetu wyraźnie wskazuje Raport Rockefeller Foundation i Global Business Network z maja 2010 - *Scenariusze dla Przyszłości Technologii i Rozwoju Międzynarodowego* (Scenarios for the Future of the Technology and International Development), 2010, https://warwick.ac.uk/fac/soc/pais/research/csgreen/foresight/scienceinnovation/green_future_trends_series_-_rockefeller_foundation.pdf), zawierający opis badań futurologicznych, w których przewiduje się rozwój świata w zależności od wystąpienia pewnych dodatkowych, nieprzewidywanych czynników globalnego ryzyka, tj. atak hakerski, czy pandemia nieznanego wirusa, w celu przebudowy ładu światowego, zawierający opis badań futurologicznych, w których przewiduje się rozwój świata w zależności od wystąpienia pewnych dodatkowych, nieprzewidywanych czynników globalnego ryzyka, tj. atak hakerski, czy pandemia nieznanego wirusa, w celu przebudowy ładu światowego.

¹² Wystarczy zapoznać się z: Raportem WEF, Global Agenda Council on the Future of Software & Society (Rada Światowej Agendy do Spraw Przyszłości Oprogramowania i Społeczeństwa), *Deep Shift Technology Tipping Points and Societal Impact* (Głęboka zmiana - punkty zwrotne w technologii i ich społeczne konsekwencje) z września 2015 roku dotyczącym kierunku globalnego rządu i zarządzania światem (pod wpływem oprogramowania i usług), z uszczerbkiem i wbrew oczekiwaniom lokalnych społeczności,

Na zjawiska i procesy globalizacyjne prowadzące do ustanawiania i usankcjonowania globalnych struktur władzy – rządu oraz globalnych mechanizmów administracji – zarządzania, wskazują różnorodne fakty – zdarzenia i dowody – dokumenty. Jak na podstawie jednych – widocznych faktów można wnioskować o następnych – niewidocznych faktach, tak czytając dokumenty, zapowiadające, czy wprowadzające Wielki Reset, należy odszyfrowywać ich rzeczywiste znaczenie¹³. Do kategorii faktów

pozbawianych tożsamości, wyzuwanych z podmiotowości i słabnących w następstwie zaniku solidarności, zwierający 6 megatrendów informatycznych mających wpływ na obecne społeczeństwo (technologie internetowe w relacjach społecznych, wzrost efektywności obliczeniowej komputerów, internet rzeczy, sztuczna inteligencja i big data, ekonomia współdzielenia i technologia blockchain, druk 3D) oraz zjawisk takich jak: autonomiczne maszyny, technologie implantowe, smart city, internet bezprzewodowy, robotyzacja), https://www3.weforum.org/docs/WEF_GAC15_Technological_Tipping_Points_report_2015.pdf.

¹³ Por. następujące po sobie agendy:

- *Agenda 21 ONZ – Projekt wdrażania doktryny zrównoważonego rozwoju, na poziomie lokalnym*, ogłoszona na Szczycie Ziemi, wyznaczająca globalne cele przełomu XX i XXI w. której celem jest narzucenie wszystkim krajom świata nowego planu rozwoju. Tekst dostępny w: *Dokumenty końcowe Konferencji Narodów Zjednoczonych "Środowisko i Rozwój" - Szczyt Ziemi: Rio de Janeiro, 3-14 czerwca 1992 roku*, Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa 1998. Dalej jako Agenda 21.

- *Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 25 września 2015 roku: Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, A/RES/70/1*. To strategia rozwojowa świata definiująca model zrównoważonego rozwoju mająca na celu uwolnić ludzkość od plagi ubóstwa, uzdrowić oraz zabezpieczyć planetę przez podjęcie śmiałych kroków ukierunkowanych na pilnie potrzebne zmiany, aby skierować świat na ścieżkę zrównoważonego i trwałego rozwoju. Agenda obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju (tj. Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie; Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo; Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt; Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie; Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt; Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi; Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie; Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienia oraz godną pracę dla wszystkich ludzi; Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność; Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami; Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu; Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji; Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom; Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony; Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczając pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej; Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu; Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju) oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Tekst w polskiej wersji językowej dostępny na stronie internetowej Ośrodka Informacji ONZ w Warszawie, pod adresem: https://www.unic.un.org/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf. Dalej jako Agenda 2030.

- *Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju do 2030 roku w kierunku pomyślnego wdrożenia w Polsce*, opublikowana 28 listopada 2017, OECD Publishing, Paris 2017, to plan

wskazujących na istotę Wielkiego Resetu zaliczyć należy czynniki prowadzące do pośredniego ograniczania albo bezpośredniego blokowania rozwoju, pomyślności, zamożności, stabilności, niezależności i bezpieczeństwa w różnych dziedzinach. Natomiast dokumentami wskazującymi na rolę Wielkiego Resetu są: agendy światowe, strategie rządowe, raporty pozarządowe, deklaracje ideowe, enuncjacje prasowe, kodeksy etyczne, opracowania książkowe oraz regulacje prawne krajowe, unijne i międzynarodowe. W warstwie realnej do Wielkiego Resetu w postaci nowego porządku świata, przybliżają kryzysy, zamachy, wojny i pandemie, zaś w warstwie medialnej wzbudzone lęki, obawy, niepokoje, złudzenia i uzależnienia. Stoją bowiem za nimi skoordynowane środowiska, w tym przede wszystkim finansowe, wyspecjalizowane ośrodki tj. Fundacje Rockefellera, określone orientacje, zwłaszcza progresywistyczne i zainteresowane osoby takie jak Klaus Schwab¹⁴.

Rozdział II. wyjaśnia użyte w tytule sformułowania: 1) architektura i infrastruktura nowego porządku świata, 2) Wielki Reset na cywilizacyjną skalę, 3) dziejowy proces globalizacji, 4) władza i administracja globalna, 5) determinacja technologiczno-informacyjna, 6) składniki cywilizacji w procesie transformacji, 7) globalna cywilizacja informacyjna. Zakresowa rozległość sformułowań, odpowiada znaczeniowej ich wadze. Praca bowiem poświęcona jest najbardziej aktualnym i doniosłym problemom współczesności, a mianowicie rozstrzygającym się losom ludzkości¹⁵. Dane empiryczne i wnioski logiczne wskazują na niedostrzegane jeszcze i nieuświadomiane wciąż, panowanie najbardziej totalitarnych w dziejach mechanizmów i ośrodków kontroli ludzkich zachowań, wyborów, odczuć i przekonań. Pozwala na to niespotykany dotąd rodzaj regulacji, stopień penetracji i zasięg koordynacji doznań zmysłowych oraz projekcji umysłowych ludzi, którzy nie są w stanie przewidzieć tego, co nadchodzi. Głównym tego

działania implementujący Agendę 2030. Rząd RP poprzez Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, założył ponad 700 działań mających na celu na zwiększenie dochodu obywateli RP, wzmocnienie społecznej, gospodarczej, środowiskowej i terytorialnej spójności kraju oraz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju ONZ do 2030 roku. Działania rządu polskiego mogą być wspierane przez OECD np. poprzez ustalanie roli poszczególnych instytucji czy budżetowanie. Zob. https://www.oecd-ilibrary.org/economics/agenda-na-rzecz-zrownowazonego-rozwoju-2030_9789264265981-pl.

¹⁴ Najbardziej obszerną i najlepiej udokumentowaną pracą na świecie na temat mniej znanych lub w ogóle nieznanymi prawidłowości historycznych i zależności politycznych, uwidaczniającą rozległe i głębokie podłoże Wielkiego Resetu, bez znajomości którego nie sposób go zrozumieć jest, Epiphanius, *Ukryta strona dziejów. Nowy Porządek Świata, Nowy Ład Ekonomiczny, Masoneria i tajne sekrety*, przeł. Jacek W., Wydawnictwo Antyk Marcin Dybowski, Komorów 2008. O znaczeniu wskazanej pozycji świadczy między innymi przedmowa napisana przez znanego publicystę Henry'ego Costona.

¹⁵ Ten nieco nadmierny patos bierze się, nie tyle z usposobienia autora, co z doniosłego charakteru omawianych problemów, które nie są szczegółowe i czasowe jak te, które dominują w pozytywistycznie usposobionej nauce. Dziś, za sprawą technologii informacyjnej, odmiennie, niż dawniej, ważą się losy także całej ludzkości, nie zaś tylko poszczególnych jej części. Z tego też względu nie można wielu doniosłych problemów kwitować jako od zawsze występujących. W. Dziemianowicz, *Globalizacja a regionalizacja*, w: *Globalizacja*, red. J. Klich, ISS, Kraków 2001, s. 83-90.

powodem jest upadek rozumu niezdolnego do poszukiwania przyczyn¹⁶, ale również osłabienie woli niechętniej stawiać czoła wyzwaniom.

Te najbardziej aktualne i doniosłe przeobrażenia wymagają prezentacji i wyjaśnienia na tle wcześniejszych obserwacji i rozleglejszych konstatacji. Ich uwzględnienie, podnosi precyzję diagnoz, a zarazem trafność prognoz. Już w latach dziewięćdziesiątych Samuel Huntington pisał, że: „W pierwszej połowie XX w. elity intelektualne zakładały, że modernizacja ekonomiczna i społeczna prowadzi do obumierania religii i zaniku jej znaczenia w życiu człowieka. Założenie to podzielali zarówno zwolennicy tej tendencji, jak i ci, którzy nad nią ubolewali. Świeccy modernizatorzy z wielką radością witali wypieranie przesądów, mitów, irracjonalności i rytuałów, tego fundamentu wszystkich religii, przez naukę, racjonalizm i pragmatyzm. Nowe społeczeństwo miało realizować idee humanizmu i być tolerancyjne, racjonalne, pragmatyczne, postępowe i świeckie. W drugiej połowie XX w. okazało się, że owe nadzieje i obawy nie miały podstaw. Modernizacja ekonomiczna i społeczna weszła na skalę globalną, a jednocześnie na całym świecie nastąpiło odrodzenie religii”¹⁷. Ta zaś – w wersji czy to objawionej, czy to naturalnej – zawsze była i nadal pozostaje pierwszą inspiracją przeobrażeń na skalę cywilizacyjną. Najwyżej w hierarchii władzy znajduje się władza teokratyczna, czyli taka, której uzasadnieniem jest wiara w wieczność, albo doczesność. „W niektóre rzeczy wierzy się – zauważa Thomas Sowell – ponieważ są one ewidentnie prawdziwe. Jednak wielu innym rzeczom dajemy wiarę, ponieważ są one spójne z szeroko przyjętą wizją świata, a wizja ta jest akceptowana jako substytut faktów”¹⁸. Dlatego właśnie badając fakty, nie można pomijać towarzyszących zawsze badaniom wizji. „Poddawanie wierzeń konfrontacyjnym porównaniom z nieustępliwymi faktami jest szczególnie istotne”¹⁹, wtedy, kiedy zajmujemy się cywilizacją. Ta bowiem jest najszerszą w przestrzeni, jak również najdłuższą w czasie wspólnotą wartości duchowych i materialnych oraz aspiracji doczesnych i wiecznych. Celem niniejszej pracy jest bowiem jasny i spójny obraz spraw, które nadal wydają się niezrozumiałe i uwikłane w sprzeczności, mimo że dużo się o nich mówi i pisze. Czyni się to jednak wciąż w sposób dość powierzchowny i wąski. W tym kontekście za przejaw naiwności należy uznać wiarę, że USA „toczyły wojnę w Iraku i Afganistanie w celu krzewienia demokracji, że tzw. arabska wiosna wybuchła spontanicznie, że opłaty za emisję dwutlenku węgla mają na celu walkę z globalnym ociepleniem, a rozmaici filantropi w rodzaju Rockefellera czy Gatesa rozdają swoje pieniądze biednym i potrzebującym kierując się miłością bliźniego”²⁰, podobnie jak przekonanie, że „w dzisiejszym świecie nauka jest niezależną, rzetelną działalnością, zmierzającą do prawdy, a jej sponsorzy z

¹⁶ Żeby nie narażać się na oskarżenie o jednostronność wystarczy wskazać na liczne prace osób uważających się za niewierzących, np.: O. Fallaci, *Wściekłość i duma*, przeł. K. Hejwowski, Cyklady, Warszawa 2003, s. 62.

¹⁷ S.P. Huntington, *Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego*, przeł. H. Jankowska, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2004, s. 145.

¹⁸ T. Sowell, *Fakty i mity w ekonomii*, przeł. K. Węgrzecki, Fijorr Publishing, Warszawa 2008, s. 8.

¹⁹ Tamże.

²⁰ M.A. Zamorski, *Wprowadzenie*, w: J. Białek, *COVID-19. Globalna mistyfikacja*, Wrocław 2021, s. 11.

kręgów rządowych, wojskowych i biznesowych nie mają żadnego wpływu na to, co naukowci eksperci mówią w mediach²¹.

Rozdział III. opisuje jak Wielki Reset, jest odmiennie postrzegany, a w konsekwencji radykalnie różnie pojmowany, w zależności od stanowisk wyjściowych, zwanych tu podejściami. Podejściami badawczymi są świadomie albo nieświadomie przyjmowane już na wstępie przekonania, preferencje i intencje poznawcze, wpływające na określenie przedmiotu, celu i metody badań. Z dużym uproszczeniem można wyróżnić dwa najważniejsze podejścia do zagadnień cywilizacyjnych i globalnych Wielkiego Resetu, a mianowicie pozytywistyczno-scjentystyczne jako wertykalne (zorientowane na analizę szczegółów) oraz klasyczo-filozoficzne jako horyzontalne (zorientowane na całościową syntezę). Następstwem pozytywistycznej konwencji w nauce jest dominujące techniczne podejście do cywilizacji i globalnych jej składników²². Ze względu na cywilizacyjną doniosłość i globalną rozległość badanych zjawisk i procesów, została przyjęta tu klasyczna konwencja nauki, będąca podstawą podejścia etycznego. Zgodnie z tym podejściem ucywilizowanie, nie polega bowiem na ilościowym zwiększaniu technicznej sprawności ludzkich działań, ale na jakościowym podnoszeniu moralnej ich kwalifikacji.

Problematyka i perspektywa etyczna jest obecnie niepopularna, w odróżnieniu od dominującej w praktyce i w teorii problematyki i perspektywy technicznej. Jak zauważył A. Toffler: „Staramy się po prostu nie myśleć o takich sprawach”²³. Dzieje się tak z kilku powodów. Po pierwsze dlatego, że wymusza to aksjologiczne samookreślenie, od którego także nauka nie jest i nie powinna być wolna. Wartości są bowiem również częścią rzeczywistości zadanej do opisu i wyjaśnienia. Po drugie dlatego, że podważa panującą konwencję scjentystyczną, w której liczy się tylko matematyczne przyrodoznawstwo. Po trzecie, ponieważ obnaża dotkliwe konsekwencje przyzwolenia na manipulację i dehumanizację. Mimo, że akcent aksjologiczny wywołuje poruszenie i niekiedy nawet zaniepokojenie, jest tu metodycznie uwzględniany, a nawet preferowany. Ponieważ nie sposób zachować obojętności wobec wartości, a aksjologiczne zainteresowanie przekłada się na pozytywne albo negatywne zaangażowanie. Odpowiednio zaś do systemu wartości kształtowany jest porządek powinności religijnych, moralnych, obyczajowych i prawnych, stanowiących o odrębności i odmienności cywilizacji.

Wniosek końcowy

Wielki Reset stanowi kontynuację tej samej od przeszło dwóch stuleci oświeceniowej drogi ku świetlanej przyszłości, z pominięciem dorobku myślowego przeszłości. Tak zwane oświeceniowe ideały otwierają bolesne drogi do utopii. Mimo że same są niemożliwe do urzeczywistnienia, to urzeczywistniają antyutopijne konsekwencje coraz brutalniej i gruntowniej pustoszące tak otaczający świat, jak jeszcze bardziej ludzką świadomość, do granic zakwestionowania podstaw rzeczywistości świata i ludzkiej egzystencji.

²¹ M.A. Zamorski, *Wprowadzenie*, w: J. Białek, *COVID-19. Globalna mistyfikacja*, dz. cyt., s. 11.

²² L.W. Zacher (red.), *Filozofowie o technice. Interpretacje dawne i współczesne*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1986, s. 5.

²³ A. Toffler, *Szok przyszłości*, przeł. W. Osiatyński, E. Ryszka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1974, s. 179.

W XX wieku zaowocowały one krytycznymi kierunkami myślenia, a w tym krytycznymi teoriami społeczeństwa Szkoły Frankfurckiej i krytycznymi teoriami osoby w ramach Instytutu Tavistock²⁴. Kierunki te jawnie kwestionują podstawy ładu cywilizacyjnego. Czynienie wskazanej problematyki przedmiotem badań musi spotkać się z oporem i odporem, tych którzy przyzwyczaili się, uzależnili i podporządkowali kanonom kontrolowanej przez państwa, a obecnie także przez korporacje nauki. Przykładowo, jak zauważył J. Peretti w 1980 roku, uniwersytetom w USA zezwolono na patentowanie opracowywanych przez siebie leków i wprowadzanie ich na rynek. Teoretycznie mogły konkurować z firmami farmaceutycznymi, ale w praktyce wydarzenia potoczyły się inaczej. Przemysł farmaceutyczny zaczął sponsorować uczelnie i dzięki współpracy możliwe stało się unikanie niektórych obostrzeń związanych z testowaniem specyfików wymaganym przez amerykańską Agencję Żywności i Leków (FDA). Firmy opracowywały nowe leki, natomiast testowały je uczelnie powiązane z przemysłem²⁵.

²⁴ Utworzony ze środków Fundacji Rockefellera po II wojnie światowej, na bazie Tavistock Clinic, która, jak się podaje, była ramieniem brytyjskiej armii, służącym opracowywaniu wojny psychologicznej, w celu badań nad ustaleniem granicy wytrzymałości ludzi pod wpływem stresu.

²⁵ J. Peretti, *Zakulisowe umowy, które zmieniły świat. Niepohamowane ambicje, tajne negocjacje i skrywane prawdy w biznesie*, przeł. B. Józwiak, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2019, s. 72